

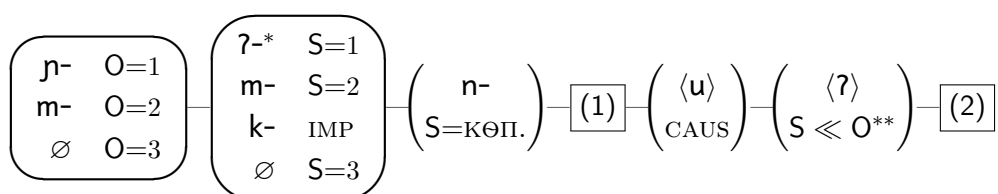
Сегізінші Азия-Тынық мұхит лингвистикалық олимпиадасы

29 наурыз — 12 сәуір 2026 жыл

Шешімдер

Есеп 1.

1. Етістік құрылымы:

* #ʔC... → #ʔC...

** 1 ≫ 2 ≫ 3

(мысалы, S = 2, O = 1 ⇒ S ≪ O)

(1) — (2)

n—ar ұрлау

m—ap қалау

x—tup секіру

∅—ij беру

∅—a: бару

∅—amp жүру

Шартты қысқартулар

#	сөз шекарасы
S	бастауыш
O	толықтауыш
IMP	бұйрық рай
CAUS	өзгелік етіс (X-mi Y еткізу)
1	бірінші жақ
2	екінші жақ
3	үшінші жақ
көп.	көпше түр

- (a) 1. мен жүремін
2. сендер оны барғызасыңдар
3. олар мені қалайды

- (b) 4. лʔa: ол мені барғызады
5. лkuʔamp мені жүргіз!

- (c) 6. ʔa:
7. na:
8. лkхuʔtup
9. mnap
10. mna
11. mnmʔap
12. лʔij

Шешімдер

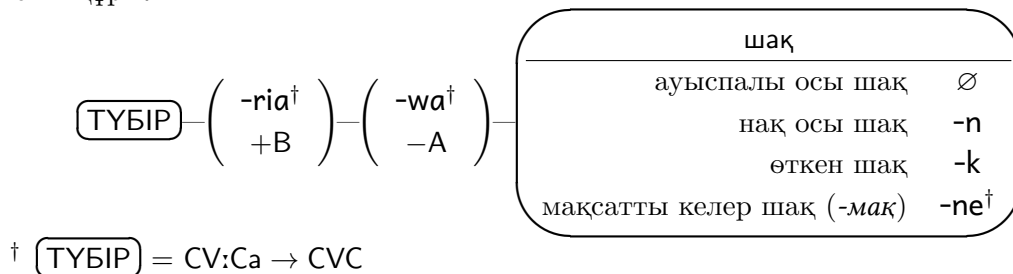
Есеп 2.

1. Сөйлем құрылымы:

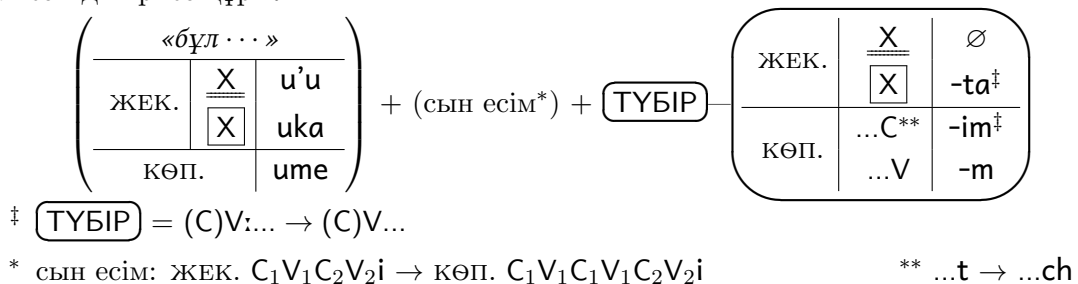
$$\bullet \left[\underline{A} \quad V_i \right] \begin{cases} \xrightarrow[+B]{-ria} \left[\underline{A} \quad \underline{B} \quad V_i \right] \\ \xrightarrow[-A]{-wa} \left[\emptyset \quad V_i \right] \end{cases} \quad \emptyset = \text{«біреу»}$$

$$\bullet \left[\underline{A} \quad \underline{P} \quad V_t \right] \begin{cases} \xrightarrow[+B]{-ria} \left[\underline{A} \quad \underline{B} \quad \underline{P} \quad V_t \right] \\ \xrightarrow[-A]{-wa} \left[\emptyset \quad \underline{P} \quad V_t \right] \end{cases} \xrightarrow[+B-A]{-ria-wa} \left[\emptyset \quad \underline{B} \quad \underline{P} \quad V_t \right]$$

2. Етістік құрылымы:

3. Зат есімді тіркес құрылымы:

Шартты қысқартулар

V _i салт етістік	C дауыссыз
V _t сабақты етістік	V дауысты
A агенс (әрекет етеді)	ЖЕК. жекеше түр
P пациенс (әрекет оған әсер етеді)	КӨП. көпше түр
B бенефактив (әрекет оған пайда әкеледі; «B үшін»)	

- (a) 11. Бала өлең айтты.
 12. Теңіз тасбақасы ұрылады.
 13. Бұл құс бұл теңіз тасбақасы үшін жыламақ.
 14. Бұл басшылар ақ гүлдерді ұрады.
- (b) 15. wi:kit tekota po:nan
 16. ume chuchukui wikichim ume u:sim bwikria
 17. u'u mi:si uka husai chu'uta ponriawan

Шешімдер

Есеп 3.

1. $1 \leq X \leq 10$:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
atdi	ɔʏ	ɪbhɛ	ɪfɔ	imbo	aza	arɐbhɛ	arɛ	arɐgɐtdi	ɪdrɛ

2. Дәстүрлі жүйе:

$$Y = 4n \quad (n = 3, 4, \dots, 8): \frac{12 \quad 16 \quad 20 \quad 24 \quad 28 \quad 32}{\text{otsi} \quad \text{ɔʏɪ} \quad \text{aba} \quad \text{arotsi} \quad \text{adzoro} \quad \text{wadhɪ}}$$

$$\rightarrow Y - 1: Y\text{-vi} \quad Y + 1: Y \text{ dɔ} \text{ atdi} \quad Y + 2: Y \text{ dɔ} \text{ ɔʏ}$$

$$32 + W: \text{wadhɪ} \text{ dɔ} W \quad (1 \leq W < 32)$$

$$32 \times Z [+W]: Z \text{ wadhɪ} [\text{dɔ} W] \quad (1 < Z < 32; 1 \leq W < 32)$$

3. Жаңа жүйе:

$$10 + P: \text{ɪdrɛ} \text{ dɔna} P \text{ na} \quad (1 \leq P < 10)$$

$$10 \times Q [+P]: Q \text{ kumi} [\text{dɔna} P \text{ na}] \quad (1 < Q < 10; 1 \leq P < 10)$$

$$100 [+R]: \text{miya} [\text{dɔna} R \text{ na}] \quad (1 \leq R < 100)$$

$$100 \times S [+R]: S \text{ miya} [\text{dɔna} R \text{ na}^*] \quad (1 < S < 10; 1 \leq R < 100) \quad * \dots \text{ na} \text{ na}$$

Дәстүрлі жүйе	Жаңа жүйе	Мәні
otsivi	ɪdrɛ dɔna atdi na	11
otsi	ɪdrɛ dɔna ɔʏ na	12
otsi dɔ atdi	ɪdrɛ dɔna ɪbhɛ na	13
ɔʏɪ	ɪdrɛ dɔna aza na	16
(A) abavi	ɪdrɛ dɔna arɐgɐtdi na	19
arotsivi	ɔʏ kumi dɔna ɪbhɛ na	23
adzoro dɔ atdi	ɔʏ kumi dɔna arɐgɐtdi na	29
(B) wadhɪ dɔ ɔʏɪ	ɪfɔ kumi dɔna arɐbhɛ na	47
wadhɪ dɔ wadhɪvi	(C) aza kumi dɔna ɪbhɛ na	63
ɔʏ wadhɪ dɔ otsi	arɐbhɛ kumi dɔna aza na	76
(D) ɔʏ wadhɪ dɔ arotsi dɔ ɔʏ	arɐgɐtdi kumi	90
ɪbhɛ wadhɪ dɔ adzorovi	miya dɔna ɔʏ kumi dɔna ɪbhɛ na	123
ɪfɔ wadhɪ dɔ ɔʏɪ dɔ ɔʏ	(E) miya dɔna ɪfɔ kumi dɔna aza na	146
imbo wadhɪ dɔ ɪdrɛ	(F) miya dɔna arɐbhɛ kumi na	170
arɐbhɛ wadhɪ dɔ aba dɔ atdi	ɔʏ miya dɔna ɪfɔ kumi dɔna imbo na	245
(G) arɛ wadhɪ dɔ arotsi	ɔʏ miya dɔna arɛ kumi na	280
(H) arɐgɐtdi wadhɪ dɔ ɔʏɪ dɔ atdi	ɪbhɛ miya dɔna imbo na	305

Шешімдер

Есеп 4.

1. Етістік құрылымы:

	бастауыш	толықтауыш
<i>біз/бізді</i>	tú-	tu-
<i>ол/оны</i>	a-	mu-
<i>олар/оларды</i>	βá-	βa-
<i>бұны</i>	—	ki-

		neg	шақ	
			(1)	(2)
ауыспалы осы шақ	болымды	∅	∅	-a
	болымсыз	ti-	∅	-á
нақ осы шақ	болымды	∅	liku-	
	болымсыз	tí-	líku-	

2. Фонологиялық ережелер:

- ТҮБІР = $[\sigma_H]$ немесе $[\sigma_L\sigma_H^*]$ (мысалы, $\sigma_L\sigma_H$, $\sigma_L\sigma_H\sigma_H$, $\sigma_L\sigma_H\sigma_H\sigma_H$, ...)
- **tú/βá** + ТҮБІР $[\sigma_L\dots]$ → **tu/βa** + ТҮБІР $[\sigma_H\dots]$
- **a** + ТҮБІР $[\sigma]$ (бір буынды) → **aa** + ТҮБІР $[\sigma]$
- **[Cu/i]** + ТҮБІР $[V\dots]$ → **[Cw/y]** + ТҮБІР $[VV\dots]$
басқа жағдайда, $\dots u/i + V\dots \rightarrow \dots w/y + V\dots$

Шартты қысқартулар

C	дауыссыз	σ	буын	H	жоғары тон
V	дауысты	[]	морфема шекарасы	L	төмен тон
neg	болымсыз				

- (a)
1. **túmutya** *біз одан қорқамыз*
 2. **tíβálikwanzúlúlá** *олар (бірдеңені) созып жатқан жоқ*
 3. **titwoonóóná** *біз (бірдеңені) бұзбаймыз*
 4. **alikutusíβá** *ол бізді байлап жатыр*
 5. **βahólóóta** *олар қорылдайды*
- (b)
6. **tyalíkumwoonóóná**
 7. **túβavunáánízya**
 8. **titwaananzúlúlá**
 9. **βálikutolóká**
 10. **tyaatyá**

Шешімдер

Есеп 5.

1. Зат есімді тіркес құрылымы:

{	(i)*	иегер	ЖЕК.	КӨП.	}	+ ТҮБІР† (көп. -ndè***)
		1	máá	nè mǎà		
		2	àà	àà mǎà		
		3	mǎà	nì mǎà		
	(ii)**	«бұл...»	ā			
	(iii)	басқа жағдайда,	∅			

* ...à → ...ā (L алдында)

** ā → à (L алдында)

*** ndè → ndé (L-ден кейін)

† ТҮБІР:

(iii)		ЖЕК.	КӨП.
L*H*	→	(i) H* ↘	(ii) M* ↘
M* ↘	→	L*	

↘: сөздің соңындағы буын = L

Шартты қысқартулар

H	жоғары тон	1	бірінші жақ	ЖЕК.	жекеше түр
M	орта тон	2	екінші жақ	КӨП.	көпше түр
L	төмен тон	3	үшінші жақ		
X*	$\underbrace{X \dots X}_{\geq 1}$				

1. dǐjà 2. bī̄ndè 3. mǎā bì̄ⁿ 4. à tǎàrè 5. ā bǔjāgì	6. máá túúrè 7. àà mǎà túúrèndè 8. à gǎrìbùndé 9. nì mǎā tàj 10. nè mǎà kwáábè